

ازدواج سفید یا همباشی سیاه

محمدجواد صادقی

www.ketab.ir

سردشناسه	: صادقی، محمدجواد، ۱۳۶۱-
عنوان و نام پدید آور	: ازدواج سفید یا همباشی سیاه/ محمدجواد صادقی.
مشخصات نشر	: خراسان رضوی؛ انتشارات جالیز، ۱۳۹۸.
مشخصات ظاهری	: ۹۵ ص.
شابک	: ۲۷۰۰۰۰ ریال: ۲-۴۸-۶۷۷۴-۶۲۲-۹۷۸
قیمت فروش نوبسی	: قیما
یادداشت	: کتابنامه: ص: ۹۴.
موضوع	: ج‌های آزاد
موضوع	: Unmarried couples
موضوع	: ج‌های اد- ایران
موضوع	: Unmarried couples -- Iran
موضوع	: زوج‌های آ (قه)
موضوع	: Unmarried couples (Islamic law)
رده بندی کنگره	: HQ۸۰۳/۵
رده بندی دبیوی	: ۳۰۶/۷۳۵
شماره کتابشناسی ملی	: ۵۷۸۲۹۶۲

شماره پروانه
انتشارات جالیز
۱۳۳۸۴

ازدواج سفید یا همباشی سیاه

مؤلف: محمد جواد صادقی

ناشر: انتشارات جالیز

چاپ: اول، ۱۳۹۸ / ۱۰۰۰ نسخه

قطع: وزیری / تعداد صفحه: ۹۵

قیمت: ۲۷۰.۰۰۰ ریال

شابک: ۲-۴۸-۶۷۷۴-۶۲۲-۹۷۸

طراح جلد: صالح مقدم

صفحه آرائی: محمد ناصر مرادپور

حق چاپ محفوظ است

آدرس: مشهد بلوار شهید رضوی روبروی درب دانشکده روانشناسی دانشگاه فردوسی

تلفن ۰۹۱۵۸۳۱۹۵۳۵ - ۰۹۱۵۹۳۰۹۹۶۳ - ۰۵۱۳۸۷۹۵۲۸۸

فهرست مطالب

۷	مقدمه
۱۵	بیان مسئله
۱۹	چیستی ازدواج سفید
۲۱	تاریخچه و فراگیری ازدواج سفید
۲۳	مبانی نظری موضوع
۲۷	دیدگاه موافقان و مخالفان ازدواج سفید
۲۸	مقایسه الگوی وثایب و مخاطرات همخانگی و ازدواج
۲۹	پیشینه تجربی موضوع
۳۳	مراحل ازدواج سفید
۳۵	ازدواج سفید چه حاصلی دارد؟
۳۵	ازدواج رسمی در مقابل زندگی زناشویی بدون ثبت قانونی
۳۷	مقایسه ازدواج رسمی و ازدواج سفید از جوهر مختلف
۴۲	ازدواج سفید در کشورهای دیگر
۴۳	حکم قانونی
۴۴	علل گرایش به ازدواج سفید در ایران
۴۴	گفتار اول: علت روانی
۴۶	گفتار دوم: علت اقتصادی
۴۹	گفتار سوم: عوامل اجتماعی
۵۱	پیامدها و آسیب ها
۵۱	الف) از نظر جامعه شناختی
۵۲	ب) از نظر روانی
۵۳	ازدواج سفید، ستیز با قانون و تضاد با ایمان
۵۴	تفاوت ازدواج سفید و نکاح معاطاتی
۵۶	مقایسه ازدواج شرعی و ازدواج سفید

دیگر پیامدهای شوم ازدواج سفید.....	۵۶
۱. زن ازدواج سفید.....	۵۸
۲. فرزند ازدواج سفید.....	۵۸
ازدواج سفید و نظرات مراجع تقلید.....	۵۹
ازدواج سفید چگونه انقلاب جنسی شد؟!.....	۶۳
ازدواج سفید؛ پدیده‌ای غیر قابل هضم نزد جامعه ایرانی.....	۶۶
مهم‌ترین دلایل گسترش پدیده ازدواج سفید در جامعه ایرانی.....	۶۷
مشکلات اقتصادی.....	۶۷
فشار خانواده و مراجع سنتی ازدواج.....	۶۸
نفوذ فرهنگ و تمدن غرب.....	۶۹
بالا رفتن سن ازدواج جوانان ایرانی.....	۷۰
بالا رفتن آمارهای طلاق.....	۷۱
محکم زدن رابطه.....	۷۱
عدم اعتقاد به مسئله ازدواج.....	۷۲
عدم مسئولیت‌پذیری و پذیرا بودن حدود و قواعد ازدواج.....	۷۲
عمر «ازدواج سفید» و آمارهایی درباره آن.....	۷۳
پیشینه تحقیق.....	۸۴
هشدار جدی!.....	۸۶
نتیجه‌گیری و جمع‌بندی.....	۸۷
منابع و مأخذ.....	۹۱

مقدمه

ازدواج پدیده‌ای است که از دیرباز و از زمان پیدایش انسان بوده و تا امروز نیز ادامه داشته است. نکاح، یکی از عقود است که در زندگی شخصی و اجتماعی هر شخصی، خصوصاً زنان، دارای نقش فوق العاده است؛ زیرا از لحاظ منافع شخصی، نکاح موفق تأمین کننده سلامتی و نشاط روحی زن است. امروزه پدیده‌ای نوظهور در امر ازدواج در حال افزایش است (صفایی و امامی: ۱۳۹۱، ۲۳).

ازدواج سفید، یکی از این پدیده‌های دردناک و خطرناک است. منظور از «ازدواج سفید» زندگی مشترک زن و مرد بدون ازدواج رسمی است؛ یعنی به گونه‌ای که زن و مرد بدون اینکه خطبه عقد یا صیغه بینشان جاری شود، در زندگی زیر یک سقف می‌روند. معمولاً این اتفاق با آگاهی پدر و مادرها و خانواده هر دو طرف صورت می‌گیرد و آن دو مانند یک زن و شوهر با هم زندگی می‌کنند نه همخانه، دوستانه و... به عبارت دیگر، جامعه ایران یک جامعه ایرانی-اسلامی است و چنین پدیده‌هایی در آن به هیچ عنوان تعریف نشده به صورت مخفیانه انجام می‌شود. به همین منظور نیز آماری در خصوص تعداد این نوع ازدواج‌ها در مدت نوبت (۱۰ کی: ۱۳۸۶، ۹۱).

مشخصه‌های ازدواج سفید، زندگی مشترک بدون انشاء صیغه عقد که طرفین با توافق زندگی خود را شروع کرده‌اند، اما زوجیت آن‌ها به طور شرعی و قانونی ثبت نمی‌شود، ترسیف و بیان شد برای این که بدانیم چنین ازدواجی در اسلام پذیرفته است یا خیر، باید بررسی کنیم که آیا فتوا امامیه ازدواج بدون خواندن صیغه لفظی عقد را قبول کرده‌اند یا ایجاب و قبول لفظی از طرف زن و مرد الزامی است؟ یکی از ارکان مهم در عقود اسلامی، صیغه یا همان ایجاب و قبول لفظی است که با بیان آن میان طرفین، عقد انشاء می‌شود، اما گاهی عقد بدون بیان صیغه لفظی انجام می‌شود که فقها از آن به عقد معاطاتی تعبیر می‌کنند. معاطات در لغت به معنی عطا کردن و بخشیدن است (جوهری ذیل ماده)؛ به طور مثال خرید و فروش‌های رایج، در واقع بیع معاطاتی نامیده می‌شود که هر یک از فروشنده و خریدار با قصد مبادله، با پرداخت پول و گرفتن کالا، معامله را انجام

می‌دهند، بدون این که نیاز باشد طرفین الفاظ ایجاب و قبول لفظی را بیان کنند. در تعریف نکاح معاطاتی آمده است: آن ازدواجی است که با قصد انشاء زوجیت شرعی، به واسطه فعلی که عرفاً دلالت بر نکاح کند، انشاء عقد صورت می‌گیرد (سلیمی: ۱۳۹۳، ۵۶).

در حقیقت در نکاح معاطاتی زن و شوهر علتی زوجیت را به جای لفظ یا یک فعل ابراز می‌کنند؛ زیرا رضایت باطنی بر ازدواج، ایجاد زوجیت نمی‌کند. اکثر فقهای امامیه معاطات را در غالب عقود و معاملات صحیح می‌دانند، اما درباره عقد ازدواج، معاطات را باطل دانسته و بر لزوم لفظی بودن ایجاب و قبول تأکید کرده‌اند. امام خمینی (ره) معتقدند «نکاح بر دو قسم دائم و منقطع است و هر کدام محتاج به ابراز رضایت است که دارای ایجاب و قبول لفظی است که بر انشای معنای مقصود و انشای رضایت به نحوی که در نزد اهل محاوره معتبر است، دلالت نمایند. مجرد رضایت قلبی طرفین و معاطاتی که در غالب معاملات جریان دارد و نوشتن آن یا به غیر از شخص لال، اشاره‌ای که این معنا را برساند، هیچ یک کفایت نمی‌کند» (امینی: ۱۳۸۵، ج ۲، ۲۶۳).

شیخ انصاری در کتابی در باب نکاح، یادآور می‌شود که فقها بر اعتبار اصل صیغه در عقد نکاح اجماع کرده‌اند و در ادامه می‌فرماید: «همانا فروج با اباح و سبغات حلال نمی‌شود و فرق نکاح و سلاح (زنا یا تزویج غیر صحیح و تزویج به غیر کتاب و سنت) نیز در این صیغه لفظی است؛ زیرا در زنا نیز غالباً تراضی میان طرفین وجود دارد» (انصاری: ۱۳۷۷، ۷۷).

آیت‌الله خوئی در نقد سخن شیخ می‌نویسد: «بیان این مطلب از شیخ انصاری عجیب به نظر می‌رسد؛ زیرا تفاوت میان نکاح و سلاح در لفظ نیست؛ زیرا گاهی با لفظ، رابطه دو جنس مخالف سلاح است و گاهی بدون لفظ، رابطه آن دو نکاح است (هم‌چون نکاح شخص لال که با اشاره است). از نظر ایشان تفاوت میان نکاح و سلاح در یک امر اعتباری است، یعنی نکاح امری اعتباری است که در آن مرد، زن را زوجه اعتبار می‌کند و در مقابل، زن نیز مرد را زوج اعتبار می‌کند، اما زنا دخولی است بدون اعتبار زوجیت میان طرفین. هم‌چنین سخن شیخ تنها در فعل خاص (مواقعه) صدق می‌کند و بر سایر تماس‌ها زنا صدق نمی‌کند» (خوئی: ۱۴۱۴، ج ۲، ۱۹۲).